

Valgreinirnar prógvaðu tørvin á frítíðarheimum

Tað ber ekki til at seta tíðina aftur og koyra mammurnar heim, tí hvør skal so gera teirra arbeiði? Mammuløn er ein illa umhugsað loysn. Biðilistarnir til barnagarðar eru so langir, at tørnur er á fleiri stovnum aftrat bara í Havnini. Fritíðarheim eiga at verða í vanligum húsum í býarpørtum, har fólkinu bógva. Hetta og mangt, mangt annað hava vit prátað við triggjar barnapedagogar um.

Vit hittast ein dag í vikuni á tí nýggja stovninum í Hoyvik, Ingrid Dalsgaard, formaður í Pedagogfelagnum og arbeiðir í Hoyvik, Winny Hansen, nevndarlimur í felagnum og arbeiðir á veggustovu-uni við Velbastaðvegin, og Katrin Petersen, sum er leiðari á stovninum í Hoyvik og sum fyrr var formaður í Pedagogfelagnum.

Ongantið áður hava so nógv valgreinir skrivaðar í Fóroyum verið um familjupolitik og um viðurskiftini hjá børnum og ungum. Bøði til lögtingsvalið og til kommunuvalið. Sumt av tí skrivaða hevur verið meira mætt enn skilatos. Vit hildu tað vera vert at taka øll sjónarmiðini, sum eru komin fram, og tosa um tey. Sum pedagogar skuldu tær triggjar jú havt vitan á hesum økjum.

Tørvin er har

— Øll vita, at tørnur er á fritíðarheimum. Tørvin hevur verið í nógv ár men er bara meira eygsýnligur nú, fleiri og fleiri kvinnur fara út at arbeiða. Tí er heldur eingin grund til at kanna tørvin.

Eisini hava nógv foreldur skrivað børn síni upp til fritíðarheim hjá býráðnum. Sjálvt um einki fritíðarheim er, stendur fritíðarheim við á sama umsóknappir, sum brúkt verður, tá fólk søkja um barnagarðs-, veggustovu- og dagrøktarpláss. Tað gjørdur t. d. fleiri foreldur at børnum, sum gingu í barnagarðinum við Velbastaðvegin.

Nógv vita ikki síni livandi ráð, tá børnini eru blivin so stór, at tey skulu í skúla. Í fyrsta flokki hava tey bara triggjar tímar um dagin. Foreldrini arbeiða átta tímar. Hvar skulu børnini so vera? Summi eru so væl fyri, at tey hava eina

ommu ella onnur skyldfólk at fara til. Tað hava øll ikki. Harafturat tíma børnini ikki altíð at fara til familjuna, tá tey eru blivin eini átta-nýggju ár.

— So ganga tey bara og vála. Nøkur fara til itrótt ella skótar, men tað er ikki nøkur loysn. Tað ber ikki til hjá teimum smáu. Allur teirra dagur verður harvið eisini ov skipaður, og eingin tíð verður til at spæla. Harvið fáa tey ikki tær neyðugu royndirnar til tað vaksna lívið. Tað ber ikki til at skula undirhaldast altíð. Loysnin við itróttinum er heldur ikki altíð so nýtilig, tí langt er hjá nógvum niðan í itróttarhallirnar, og foreldur tora ikki at lata børnini fara einsamøll í tí nógvu ferðsluni.

Biða í skúlanum

Eitt er eftir skúlatíð. Men tey smáu skúlabørnini byrja ikki altíð tíðliga í skúlanum. Foreldrini skulu avstað klokkan átta.

— Tað er heilt vanligt, at smá børn fara í skúlagarðin langt fyri, at teirra tímar byrja. Har ganga tey so og biða. Tað kann vera tí, tey sjálvi ikki tora at vera einsamøll, ella tí foreldrini ikki vilja lata tey vera einsamøll heima. Hygg bara í skúlagarðarnar, hvussu nógv smá ganga har! Lærararnir hava roynt at gjørt okkurt við tað, men ilt er at gera við, tí børnini hava onga-staðni at fara. Tey til børnini hevði eitt fritíðarhús verið gott.

Vanlig hús

— Tá vit tosa um fritíðarheim, hugsa vit ikki um finar stórar stovnar við hegni uttanum. sjálvandi skulu húsini standa trygg fyri ferðsluni. Eitt fritíðarheim kann vera eitt vanligt hús, har vaksen fólk

eisini kunnu koma at práta, fáa sær ein drekkamunn o. a. Tað kann eisini væl gerast í teimum gomlu býarpørtum.

— Tey skulu, ið hvussu er, vera har, sum børnini bógva, í teirra egna býarparti. Bústaðarøkini eru nú ofta heilt avfólkað um dagin. Tey eru steinneyð um dagin og virka ikki fyrr enn eftir skúlatíð. Skúlar, barnagarðar, arbeiðspláss, handlar, alt liggur langt burturi.

— Tað gav at bita á fóstulávint, tá vit her í Hoyvik fóru út at ganga grýlu við børnunum. Ongastaðni var eitt menniskja at siggja.

— Tí halda vit eisini, at íbúðarbyggingin vestanfyri Sundsvegin er ógvuliga dæmli, við bæði smáidnaði, barnagøðum og øðrum í sjálvum býlinginum.

— Hugsa so um byggingina úti í Havnardali. Har er einki uttan hús. Ikki so frægt sum ein handil.

— Okkum dámar ikki uppskotið um at brúka skúlarar sum fritíðarheim, tí tað er sum nevnt ikki bara ein spurningur um tíðina eftir skúlatíð. Harafturat eru tað so fáir tímar, frá tí at skúlin gevst, til kvøldskúlin byrjar.

Eini 600 biða eftir barnagarðspláss

Tey seinastu 11 árinu eru komin 30 veggustovu-pláss og uml. 130 barnagarðspláss aftrat í Havnini. Men sama tíðarskeið er Havnin vaksen nógv, og fleiri kvinnur eru farnar út at arbeiða. Harvið er tørvin á veggustovu- og barnagarðsplássum eisini øktur nógv.

Tá fólk søkja býráðið um pláss til barnið í dagrøkt, barnagarði ella veggustovu, fáa stovnarar avrit av umsóknini. Til stovnin í Hoyvik eru komnar yvir 400 umsóknir, sum ikki eru jattaðar. Pedagogarnir meta, at talið fyri Havnina eigur at liggja um 600.

— So siga politikararnir, at vit hava dagrøktina. Men dagrøktin virkar ikki nógv væl. Fólk ringja ofta til okkara og spyrja um barnagarðspláss, tí tey eru ónøgd við dagrøktina. Tað sigur seg sjálvt, at viðurskiftini eru meira

trygg, um børnini eru á dagstovni. Har verða børnini ikki uppsøgd. Foreldur noyðast ofta at verða heima, um dagrøktin er sjúk, so skifta tey dagrøkt o. a. Tað er heldur ikki lætt at vera dagrøkt einsamøll við fimm børnum í ymskum aldri, sum hvør kravur sitt. Dagrøktarmannan skal eisini hava feru, og so mugu øll

laga seg eftir hvørjum øðrum.

Hjá nógvum er dagrøktin ein neyðloysn, men tað er eisini tey, ið velja dagrøkt fram um stovn, serliga tá børnini eru heilt smá. Tey halda tað vera betri.

— Men trýstið á dagstovnum er stórt. Hvønn dag venda foreldur sær til okkara og spyrja

um pláss. Tey eru ráðaleys og mugu klára seg við neyðloysnum fyri nakrar dagar ella vikur í senn og fáa børnini passað hjá familju og vinum.

— Nógv fólk hava bara eitt barn. Tað er ógvuliga keðiligt hjá teimum børnunum at vera heima, tí tey hava ongan at spæla við har. Øll onnur børn eru á

Framhald á síðu 15

Fara út við børnunum

Tað er nógv órvisi at vera í barnagarði nú í mun til fyri nokrum árum síðani.

— Tað er broytt, síðan útbúgvið fólk koma á stovnarar at arbeiða. Fyrr arbeiddu tey so nógv inni, logdu mestan dentin á tað kreativa. Vit fáast framvegis við tað, men vit leggja kortini størri dent á at venda okkum úteftir, fara út við børnunum.

— T. d. óveðursdagin í seinastu viku, lótu vit okkum væl í og fóru út í vindin, út at siggja vatnið í árunum o. a. Tað ber jú til at lata seg í eftir veðurlagnum.

— Vit fara eisini ofta oman í fjørna at fanga krabbar, fiska ella bara út at spæla. Vit í Hoyvik eru heilt nógv niðri á Boðanesi. Summi fara ofta út at

vitja stovnar, ellisheim og virki. Á Mjølkarvirkinum hava vit verið fleiri ferðir. Vit hava verið í bóndagarðinum á Vatnaskørðum, tey á Velbastaðvegnum hava verið á garðinum í Havnardali. Tey hava eisini verið í fjósunum í Havnardali og riðið á rossum. So velta vit epli og gera annað úti.

— Tað eru nógv børn, ið sjáldan eru úti, ið hvussu er ikki saman við foreldrnum. Fara kanska í SMS ella út at vitja fólk.

— Annars fortelja vit nógv fyri børnunum. Her verða nógvar bókur lisnar. Tey fáa søgur, men vit fortelja eisini annað og syngja fyri teimum.

— Vit royna at hava børnini við í tí dagliga arbeiðinum, t. d. eru tey altíð við til at vaska upp. Og

so fara vit á bókasavnið og í Norðurlandahúsið, tá nakað er at fara til.

Foreldur vitja

— Sambandið hjá okkum við foreldrini er so nøkulunda. Tey koma higar hvønn dag við og eftir børnunum, summi hava hug at práta og fáa ein drekkamunn. Annars hava vit foreldrafundir, sum tey koma til og til jólaveitslu. Ein leygardag um summarið plaga vit at hittast øll týðliga um morgunin at mála, smíða og rudda bæði foreldur og børn. Tey hava køkur við, og vit gera kaffi. So fáa øll døgurða. Tá koma so at siga øll, og tað plagar at vera ógvuliga hugnaligt.